

T.C.
ESKİŞEHİR
1. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2024/1641
KARAR NO : 2025/1097

DAVACI : MERYEM TOKER
VEKİLİ : AV. UĞUR YUSUF DEMİR
-UETS[16492-94085-66615]

DAVALI : T.C. DEVLET DEMİRYOLLARI TAŞIMACILIK ANONİM ŞİRKETİ
-UETS[35143-53417-75750]
VEKİLİ : AV. GÜLÜNAR KALE

DAVANIN ÖZETİ : Eskişehir YHT Araç Bakım Depo Şefliğinde 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'ye tabi vagon teknisyeni olarak görev yapmakta olan davacı tarafından, zorunlu ve istisnai haller dışında fazla mesai yaptırılmaması istemiyle yapılan 06/11/2024 tarihli başvurunun reddine dair Devlet Demir Yolları Taşımacılık Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü Yüksek Hızlı Tren Bölge Müdürlüğü YHT Araç Bakım Servis Müdürlüğünün 13/11/2024 tarih ve 689336 sayılı işleminin; hukuka ve mevzuata aykırı olduğu, haftalık çalışma saatlerinin 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararname kapsamında 40 saat olarak belirlendiği, buna karşın 2023 yılının Nisan ayından bu yana sürekli olarak fazla çalışmaya tabi tutulduğu ileri sürülerek iptali istenilmektedir.

SAVUNMANIN ÖZETİ : Davacının sözleşmesinde fazla çalışmaya tabi tutulabileceğinin belirtildiği, davacının söz konusu sözleşmeye muvafakatinin bulunduğu, taşımacılık hizmetinin 7 gün 24 saat aktif çalışmayı gerektirebileceği, davacının fazla çalışmalarının ücretlerinin eksiksiz olarak ödendiği, davacının söz konusu fazla çalışmalarının zorunlu ve istisnai haller ile sınırlı olduğu ileri sürülerek dava reddi gerektiği savunulmaktadır.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Eskişehir 1. İdare Mahkemesince, dava dosyası incelendikten sonra işin gereği görüldü:

Dava; Eskişehir YHT Araç Bakım Depo Şefliğinde 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'ye tabi vagon teknisyeni olarak görev yapmakta olan davacının zorunlu ve istisnai haller dışında fazla mesai yaptırılmaması istemiyle yaptığı 06/11/2024 tarihli başvurunun reddine dair Devlet Demir Yolları Taşımacılık Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü Yüksek Hızlı Tren Bölge Müdürlüğü YHT Araç Bakım Servis Müdürlüğünün 13/11/2024 tarih ve 689336 sayılı işleminin iptali istemiyle açılmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 5. maddesinde, devletin temel amaç ve görevleri, Türk milletinin bağımsızlığını ve bütünlüğünü, ülkenin bölünmezliğini, Cumhuriyeti ve demokrasiyi korumak, kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal engelleri kaldırmaya, insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmak olarak belirlenmiş; **18. maddesinde**, hiç kimsenin zorla çalıştırılmayacağı; **50. maddesinin 3.fıkrasında da** dinlenmenin çalışanların hakkı olduğu kurallarına yer verilmiştir.

399 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin "Çalışma Saatleri" başlıklı 20. maddesinde, sözleşmeli personelin, haftalık çalışma süresinin 40 saat olduğu, işin ve işyerinin çalışma şartları dikkate alınarak tatil ve çalışma günleri, günlük çalışmanın başlama ve bitme saatleri ile günün 24 saatinde devamlılık gösteren hizmetlerdeki çalışma şekillerinin tespitine teşebbüs veya bağlı ortaklıkların yönetim kurullarının yetkili olduğu; **"Fazla Çalışma ve Diğer Ödemeler" başlıklı 30. maddesinin (a) bendinde**, sözleşmeli personele, zorunlu ve istisnai hallere münhasır olmak üzere, normal çalışma saatleri dışında

T.C.
ESKİŞEHİR

1. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2024/1641

KARAR NO : 2025/1097

veya tatil günlerinde yaptırılacak fazla çalışmalar karşılığında bütçe kanunlarında belirlenen miktarlarda saat başı fazla çalışma ücretinin ödeneceği; **58. maddesinin ikinci fıkrasında** ise, personele ilişkin olarak bu Kanun Hükmünde Kararnamede hüküm bulunmayan hallerde, Devlet Personel Başkanlığının görüşü alınmak kaydıyla, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunun ilgili hükümleri uygulanacağı düzenlenmiştir.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 99. maddesinde, "Memurların haftalık çalışma süresi genel olarak 40 saattir. Bu süre Cumartesi ve Pazar günleri tatil olmak üzere düzenlenir. Ancak özel kanunlarla yahut bu kanuna veya özel kanunlara dayanılarak çıkarılacak tüzük ve yönetmeliklerle, kurumların ve hizmetlerin özellikleri dikkate alınmak suretiyle farklı çalışma süreleri tespit olunabilir. Bakanlar Kurulu yurt dışı kuruluşlarda hizmetin gerektirdiği hallerde, hafta tatilini Cumartesi ve Pazardan başka günler olarak tespit edebilir." kuralı; **100. maddesinde**, "Günlük çalışmanın başlama ve bitme saatleri ile öğle dinlenme süresi, bölgelerin ve hizmetin özelliklerine göre merkezde Başbakanlık Devlet Personel Başkanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca, illerde valiler tarafından tesbit olunur." kuralı; **101. maddesinde**, "Günün 24 saatinde devamlılık gösteren hizmetlerde çalışan Devlet memurlarının çalışma saat ve şekilleri kurumlarınca düzenlenir." kuralı yer almıştır.

Dosyasının incelenmesinden; davacının Eskişehir YHT Araç Bakım Depo Şefliğinde 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'ye tabi vagon teknisyeni olarak görev yaptığı ve zorunlu ve istisnai haller dışında fazla mesai yaptırılmaması istemiyle 06/11/2024 tarihli dilekçe ile davalı idareye başvuruda bulunduğu, söz konusu başvurunun Devlet Demir Yolları Taşımacılık Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü Yüksek Hızlı Tren Bölge Müdürlüğü YHT Araç Bakım Servis Müdürlüğü'nün 13/11/2024 tarih ve 689336 sayılı işlemi ile reddi üzerine, anılan işlemin iptaline karar verilmesi istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Uyuşmazlıkta; dava dosyasına sunulan bilgi ve belgelerden, davacının 2024 yılı Ocak ayında 79 saat, Şubat ayında 77 saat, Mart ayında 63 saat, Nisan ayında 57,5 saat, Mayıs ayında 85 saat, Haziran ayında 36 saat, Temmuz ayında 66 saat, Ağustos ve Eylül aylarında 24 saat, Ekim ayında 48 saat, Kasım ayında 84 saat ve Aralık ayında 70 saat fazla çalışmaya tabi tutulduğu, bu şekilde davacının sürekli fazla çalıştırıldığı ve bu suretle davalı idarece davacının fazla çalışmasının olağan bir çalışma usulü haline getirildiği, devamlı şekilde fazla çalışmaya tabi tutulan davacının, Anasaya ile koruma altına alınan maddi ve manevi varlığının gelişmesi, beden ve ruh sağlığının korunması ve dinlenme hakkının ihlal edildiği görülmektedir.

Bu duruma göre; 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararname uyarınca, fazla çalışmanın zorunlu ve istisnai durumlarda yaptırılması mümkün olduğu hâlde, bu istisnai çalışma usulünün, personel açığını kapatmak amacıyla davalı idare tarafından sürekli uygulanarak olağan bir usul hâline getirilmesinde hukuka uygunluk bulunmamaktadır.

Bu itibarla; istisnai hâllerde fazla çalıştırılabilmesi mümkün olan davacının, sürekli hale getirilmiş olan fazla çalıştırma uygulamasına son verilmesi talebiyle yapmış olduğu başvurunun reddi yolunda tesis edilen dava konusu işlemin hukuka aykırı olduğu sonucuna varılmıştır.

Öte yandan, her ne kadar davalı idare tarafından, Devlet Demiryolları İşletmesi Yönetim Kurulunun 28/12/1994 tarihli ve 26/461 sayılı kararına istinaden davacıya fazla çalışma yaptırıldığı ileri sürülmüş ise de; anılan Yönetim Kurulunun, 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararname uyarınca ancak, tatil ve çalışma günlerini, günlük çalışmanın başlama ve bitme saatleri ile günün 24 saatinde devamlılık gösteren hizmetlerdeki çalışma şekillerini tespit edebilmesi mümkün **olduğundan**, fazla çalışma yaptırılması konusunda yetkisinin bulunmadığı da açıktır.

Nitekim benzer bir uyuşmazlıkta Danıştay 12. Dairesinin 09/11/2020 tarih ve E:2019/1438, K:2020/3576 sayılı kararı da bu yöndedir.

T.C.
ESKİŞEHİR
1. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2024/1641
KARAR NO : 2025/1097

Açıklanan nedenlerle; dava konusu işlemin **iptaline**, aşağıda dökümü yapılan 998,00-TL yargılama gideri ile karar tarihinde yürürlükte bulunan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi uyarınca belirlenen 18.000,00-TL vekâlet ücretinin davalı idarece davacıya ödenmesine, davalı idarece karşılanan ve vekâlet harcından ibaret olan 60,80-TL yargılama giderinin davalı idare üzerinde bırakılmasına, artan posta avansının talep edilmesi hâlinde derhâl, aksi takdirde kararın kesinleşmesinden sonra re'sen davacıya iadesine, **kararın tebliğinden itibaren otuz (30) gün içerisinde Bursa Bölge İdare Mahkemesi nezdinde istinaf yolu açık olmak üzere**, 27/06/2025 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan
RAFET TÜRKSOY
101847

Üye
MEHMET MURAT DEVECİ
191866

Üye
TAHA BARIŞAN
216703

DAVACI

YARGILAMA GİDERLERİ :

Başvurma Harcı	: 427,60-TL
Karar Harcı	: 427,60-TL
Vekâlet Harcı	: 60,80-TL
Posta Gideri	: 70,00-TL
Dosya Ücreti	: 12,00-TL
TOPLAM	: 998,00-TL

DAVALI

YARGILAMA GİDERLERİ :

Vekâlet Harcı	: 60,80-TL
TOPLAM	: 60,80-TL

